

KRITISKE ANALYSER

Af Henrik Herløv Lund, økonom - cand. scient. Adm.

www.henrikherloevlund.dk, herloevlund@mail.dk

Notat. 1. udgave 28 april, 2024 ¹

Politisk aftale om ”ÆLDREREFORM”:

Både skidt og kanel i aftalen, men
ældreplejen står stadig med kæmpe
ressourceefterslæb.

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre om en reform af ældreområdet

Notat. 1. udgave, 28. april, 2024

Forlaget Alternativ, Engelstedsgade 54, 1. sal, 2100 København Ø.

---

¹) Dette notat følger op på en tidligere rapport om regeringens ældreudspil: "SVM's ældrereform.", primo april 2024.

Link til rapporten: <https://henrikherloevlund.dk/wp-content/uploads/2024/04/SVMsaeldrereform.pdf>

INDHOLDSFORTEGNELSE.

INDHOLDSFORTEGNELSE	2
Indledning	5
I: Hovedlinjer i politisk "Aftale om reform af ældreområdet"	6
1.1. De store bidder i aftalen videreført fra regeringens udspil	6
1.1.1. Overordnede værdier de samme.	6
1.2.1. De store bidder er fra regeringens udspil.	7
1.2. Gennemførte og ikke gennemførte krav fra oppositionen i aftalen i forhold til regeringens udspil	7
1.2.1. Progressive krav til reformen.	8
1.2.2. Højrefløjens ændringsforslag.	9
II. Ældreplejens økonomi i aftalen og reformen	10
2.1. Krav og resultater fra oppositionen i forhold til regeringens udspil	10
2.1.1. Mindre forøgelse af samlet løft 2024 – 2027.	10
2.1.2. Løftet fremskyndet til 204 – 2025.	11
2.2. Aftalen ændrer i forhold til SVM – udspillet ikke på massiv underfinansiering af ældreplejen	12
2.2.1. Ældreplejen massivt underfinansieret 2010 - 2024.	13
2.2.2. Krav til fremtidssikring af ældreplejen frem til 2030.	13
2.2.3. Fortsat massivt økonomisk underskud for ældreplejen.	14
3.1. Faste teams sikret?	16
3.2. Er svage ældres indflydelse sikret?	17
3.2.1. Ny visitationsmodel ubeskrevet.	17
3.2.2. Der skal være tid – og dermed penge – til valgmuligheder.	18

3.3. Hvorfor øger reformen og aftalen privatisering – og ulighed i ældreplejen?	18
3.3.1. Ja tak til opgør med topstyring og dokumentationsregime.	19
3.3.2. MEN: Aftalen udbygger og styrker regeringens bestræbelser på privatisering af ældreplejen.	19
IV. Sammenfatning og konklusion.	21

Indledning

Efter fremlæggelsen af regeringens udspil til en ældrereform² er der foregået politiske forhandlinger om en aftale herom. Disse sluttede april 2024 med indgåelsen af en aftale herom mellem SVM – regeringen og så Konservative, Liberal Alliance, Radikale Venstre og SF om ”Ældrereformen”³.

I det følgende redegøres i **del I** for indholdet af den politiske aftale om ”Ældrereformen”. Først opregnes de elementer i aftalen som er videreført fra regeringens udspil. Dernæst påpeges de ændringer, der med aftalen er sket i forhold til udspillet.

Dernæst diskuteres i de to følgende dele skidt og kanel i aftalen.

I **del II** diskuteres økonomien i aftalen. Først anerkendes de forbedringer som aftalen indebærer i forhold til regeringens udspil. Dernæst påpeges, hvorledes den massive underfinansiering af ældreplejen forbliver uløst.

Herefter behandler **del III** aftalens konsekvenser for service og medarbejderforhold. Først anerkendes forbedringer i aftalen i forhold til udspillet, hvad angår service og medarbejderforhold. Dernæst påpeges uløste kritikpunkter i aftalen i forhold til SVM’ s udspil.

Sidst rundes af med en konklusion.

---

²) Social-, Ældre- og Boligministeriet: SVM – regeringens udspil til ældrereform. 30.01.24.

<https://www.sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2024/jan/regeringens-aeldrereform-handler-om-selvbestemmelse-tillid-og-lokal-forankring>

³) Social-, Ældre – og Boligministeriet: Aftale om en ældrereform. 18.04.24.

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/>

I: Hovedlinjer i politisk "Aftale om reform af ældreområdet".

I det følgende gennemgås – i hovedlinjer – indholdet i den politiske aftale om ældrereform.

Først redegøres for, hvad der er videreført fra SVM – regeringens udspil.

Dernæst skitseres nærmere de ændringer heri, som den politiske aftale indebærer i forhold til udspillet.

1.1. De store bidder i aftalen videreført fra regeringens udspil.

Langt størstedelen af den endelige aftale afspejler regeringens udspil.⁴

1.1.1. Overordnede værdier de samme.

De overordnede principper og værdier for ældrereformen er som foreslået af regeringen:

- Selvbestemmelse for den ældre
- Tillid til medarbejdere og ledelse
- Tæt sammenspil med lokale

---

⁴) Jf. Rosenkilde, Kim: Aftale om ældrereform efterlader fortsat mange ubekendte. Altinget, 19.04.24.

<https://www.altinget.dk/artikel/aftale-om-aeldrereform-efterlader-fortsat-mange-ubekendte>

og jf. Svendsen, Anders Byskov: Ny aftale om ældrepleje på plads. DR.dk, 18.04.24.

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/> og jf.

Pabst, Brian: Regeringen og 5 partier bag historisk aftale om ældrereform. 18.04.24.

<https://faqliqsenior.dk/2024/04/18/5-partier-bag-historisk-aftale-om-aeldrereform/>

1.2.1. De store bidder er fra regeringens udspil.

Også alle grundelementerne i reformen er fostret af SVM – regeringen:

- Der skal etableres en ny visitationsmodel baseret på ”få og rummelige pleje og omsorgsforløb”
- Pleje og omsorg skal leveres som såkaldt ”helhedspleje”, hvor den enkelte leverandør skal stå for alle dele af plejen.
- Faste teams eller andre “lignende faglige fællesskaber” skal udbredes
- Centrale krav til dokumentation af pleje og omsorg fjernes
- Forenklet og reduceret tilsyn på ældreområdet:
- Udvidelse af det frie valg – rehabilitering og genoptræning
- Mulighed for tilkøbsydelse også på kommunale (lokal)plejehjem
- En ny type plejehjem: Lokalplejehjem
- Ligestilling af offentlige og private leverandører.
- Der skal gennemføres en ny, særlig ”Ældrelov”

1.2. Gennemførte og ikke gennemførte krav fra oppositionen i aftalen i forhold til regeringens udspil.

I de politiske forhandlinger har oppositionspartierne ikke været fælles om alt, men på et par punkter dog fremsat fælles krav.

1.2.1. Progressive krav til reformen.

Et af de fælles krav, men efter egen oplysning særligt betonet af SF, har handlet om at få regelfæstet, at omsorg og pleje SKAL leveres af faste teams. Man har imidlertid ikke fået regeringen til at fravige, at det er noget, som kommunerne KAN vælge at arbejde med.⁵ Det er dog lykkedes at få målrettet et engangsbeløb på 375 kr. fra 2024 til udbredelse af faste teams eller lignende.⁶

Et andet fælles krav, særligt fremført af SF og DD, har været flere økonomiske midler til ældreplejen. Nærmere bestemt krævede man 1 mia. kr. yderligere i forhold til det af SVM afsatte løft på 1 mia. kr.⁷ Heraf skal omkring ½ mia. have form af en akutpakke i 2025 og resten komme over de følgende år 2026 og 2027.

En ekstra milliard er det imidlertid IKKE blevet til. Man har i forhold til regeringens udspil fået forhøjet det samlede løft⁸ 2024 til 2027 fra i udspillet lidt under 3,1 mia. kr.⁹ til i aftalen omkring 3,3 mia. kr.¹⁰, primært i form af ovennævnte tilskud til udbredelse af faste teams. Endvidere er indfasningen af løftet blevet fremskyndet,

---

⁵) Jf. Rosenkilde, Kim: Aftale om ældrereform efterlader fortsat mange ubekendte, s. 4 - øverst. Altinget, 19.04.24.
<https://www.alinget.dk/artikel/aftale-om-aeldrereform-efterlader-fortsat-mange-ubekendte>

⁶) Jf. Aftale om en reform af ældreområdet, s. 4 – midten.
<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/>

⁷) Oldager, Martin: Oppositionen vil udnytte en presset regering i ældreforhandlingerne. DR.dk, 21.03.24.
<https://www.dr.dk/nyheder/politik/oppositionen-vil-udnytte-en-preset-regering-i-aeldreforhandlingerne>

⁸) Jf. Andersen, Kirsten Normann: SF sikrer akut flere penge og faste teams i ældreaftale. 18.04.24.
<https://sf.dk/sf-sikrer-akut-flere-penge-og-faste-teams-i-aeldreaftale/>

⁹) Social-, Ældre- og Boligministeriet: SVM – regeringens udspil til ældrereform, s 26. 30.01.24.
<https://www.sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2024/jan/regeringens-aeldrereform-handler-om-selvbestemmelse-tillid-og-lokal-forankring>

¹⁰) Social-, Ældre – og Boligministeriet: Aftale om en ældrereform, s. 12, tabel 1. 18.04.24.
<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/>

således at ældreplejen de to første år i aftalen løftes med lidt under 1,4 mia. kr.¹¹ mod lidt under 1,1 mia. kr. i udspillet.¹²

1.2.2. Højrefløjens ændringsforslag.

De borgerlige partier, herunder LA, ønsket, at private leverandører står stærkere til at byde på opgaverne i ældreplejen, når der med ældrereformen skal tilbydes en samlet pakke af pleje. Det er i aftalen imødekommet ved, at leverandører kan slutte sig sammen i konsortier eller indgå som underleverandører til større private aktører.¹³

Og de borgerlige oppositionspartier har også ønsket at styrke udbredelsen af privatisering i ældreplejen i form af friplejehjem og ”lokalplejehjem”. Her har man opnået, at ”friplejeboliger omfattes af ordningen med 100 pct. statsgaranterede lån til finansiering af almene boliger”.¹⁴ Samt fået nedskrevet en ”ambition” for ældrereformen om, at der ”frem mod 2030 skal ske en fordobling i antallet af alternativer til kommunale plejeboliger svarende til ca. 3000 nye boliger i form af friplejehjem og lokalplejehjem”.¹⁵

---

¹¹) Social-, Ældre – og Boligministeriet: Aftale om en ældrereform, s. 12, tabel 1. 18.04.24.

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/>

¹²) Social-, Ældre- og Boligministeriet: SVM – regeringens udspil til ældrereform, s 26. 30.01.24.

<https://www.sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2024/jan/regeringens-aeldrereform-handler-om-selvbestemmelse-tillid-og-lokal-forankring>

¹³) Jf. Aftale om en reform af ældreområdet, s. 4 – øverst.

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/>

¹⁴) Jf. Aftale om en reform af ældreområdet, s. 7 – øverst.

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/>

¹⁵) Jf. Aftale om en reform af ældreområdet, s. 8 – midten.

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/>

II. Ældreplejens økonomi i aftalen og reformen.

16

I dette afsnit gennemgås først, hvilke ændringer med hensyn til finansiering, som den politiske aftale indebærer i forhold til regeringens udspil.

Dernæst analyseres de mangler, hvad angår finansiering af ældreplejen, som aftalen ikke ændrer på.

2.1. Krav og resultater fra oppositionen i forhold til regeringens udspil

Det må anerkendes, at den aftalen i forhold til regeringens udspil indebærer mindre forbedringer for ældreplejens økonomi.

2.1.1. Mindre forøgelse af samlet løft 2024 – 2027.

Jf. foran må det anerkendes som en forbedring, at på den ene side er det samlede løft af ældreplejens økonomi 2024 – 2027 lidt højere i aftalen,

---

¹⁶⁾ Dette afsnit trækker på Lund, Henrik Herløv: SVM – regeringens ældreudspil.

<https://henrikherloevlund.dk/wp-content/uploads/2024/04/SVMsaeldrereform.pdf>

Tabel: Samlet løft 2024 – 2024 og varigt løft herefter, mia. kr. 2024 – pl.

	2024-2027	Varigt løft
I. Regeringens udspil ¹⁷	3,1	1
II. Den politiske aftale ¹⁸	3,3	1
Forskelle II - I		

Det varige løft er dog på den anden side uændret en milliard. Så der er flyttet om på pengene, men ikke tale om et større løft på længere sigt.

2.1.2. Løftet fremskyndet til 204 – 2025.

Endvidere må det anerkendes, at der i aftalen indgår den forbedring i forhold til regeringens udspil, at en del af løftet fremskyndes i forhold til regeringens udspil.

Tabel: Fordeling af samlet løft 2024 – 2027 i henholdsvis regeringens udspil respektive i den politiske aftale. Mio. kr., 2024 - pl.

	2024	2025	2026	2027
I. Regeringens udspil ¹⁹	398	663	865	1.155
II. Den politiske aftale ²⁰	573	813	815	1105

¹⁷) Social-, Ældre- og Boligministeriet: SVM – regeringens udspil til ældrereform, s 26. 30.01.24.

<https://www.sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2024/jan/regeringens-aeldrereform-handler-om-selvbestemmelse-tillid-og-lokal-forankring>

¹⁸) Social-, Ældre – og Boligministeriet: Aftale om en ældrereform, s. 12, tabel 1. 18.04.24.

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/>

¹⁹) Social-, Ældre- og Boligministeriet: SVM – regeringens udspil til ældrereform, s 26. 30.01.24.

<https://www.sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2024/jan/regeringens-aeldrereform-handler-om-selvbestemmelse-tillid-og-lokal-forankring>

²⁰) Social-, Ældre – og Boligministeriet: Aftale om en ældrereform, s. 12, tabel 1. 18.04.24.

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/>

Forskel II - I	175	150	-50	-50
----------------	-----	-----	-----	-----

Alt i alt er løftet de to første år øget med 325 mio. kr. i forhold til regeringens udspil. Men på den anden side er det til gengæld er reduceret de to følgende år udgør nettoforøgelsen af løftet ”kun” 225 mio. kr.

Og noget væsentligt større løft er der således ikke tale om. SF gennem havde i et ældreudspil tidligere på foråret foreslået, at der afsattes et fast varigt beløb på 3 mia. kr. til løft af ældreområdet økonomi.²¹ Undervejs havde bl.a. SF og Danmarksdemokraterne slået af på kravene, men krævede dog fortsat en ekstra milliard ud over det af SVM – regeringen afsatte.²² Der er langt fra disse – i sig selv moderate krav – til det opnåede resultat.²³

Og i forhold til finansieringsunderskuddet i ældreplejen både siden 2010 til i dag og fra i dag til 2030 er det opnåede løft ubetydeligt, jf. næste afsnit.

2.2. Aftalen ændrer i forhold til SVM – udspillet ikke på massiv underfinansiering af ældreplejen.

Et væsentligt kritikpunkt mod aftalen er, at den med de små forbedringer af finansieringen IKKE ændrer på den massive underfinansiering af ældreplejen 2010 til 2024 og og heller ikke på, hvorledes ældreplejen i 2030 planen og ældrereformen også er underfinansieret 2024 – 2030.

²¹) SF kræver genopretning af værdig ældrepleje. 27.02.24.

<https://sf.dk/sf-kræver-genopretning-af-en-vaerdig-aeldrepleje/>

²²) Oldager, Mathias: Oppositionen vil udnytte en presset regering i ældreforhandlingerne.

21.03.24. <https://www.dr.dk/nyheder/politik/oppositionen-vil-udnytte-en-preset-regering-i-aeldreforhandlingerne>

²³) Jf. Andersen, Kirsten Normann: SF sikrer akut flere penge og faste teams i ældreaftale. 18.04.24.

<https://sf.dk/sf-sikrer-akut-flere-penge-og-faste-teams-i-aeldreaftale/>

2.2.1. Ældreplejen massivt underfinansieret 2010 - 2024.

Økonomisk blev ældreplejen fra 2010 – 2021 ifølge Ældresagen gennem en borgerlig økonomisk politik, der favoriserede skattelettelser på bekostning af velfærd, udhullet med omkring 9 mia. kr. (2021 – priser) svarende til op mod 10 $\frac{3}{4}$ mia. kr. i 2024 – priser i forhold til det stigende antal ældre og hvis udhulingen 2022 – 24 er fortsat i samme takt vil den samlede udhuling af ældreplejen i 2024 løbe op mod 13 $\frac{1}{2}$ mia. kr. Dette indebærer naturligvis også en bemandingsmæssig udhuling, således at der i 2022 ifølge KL manglede op mod 22.500 fuldtidsansatte i forhold til det stigende antal ældre.

Genopretning af ældreplejen til 2010 – standard vil således kræve en ressource-tilførsel på mellem 10 $\frac{3}{4}$ og 13 $\frac{1}{2}$ mia. kr. og tilførsel af op mod 22.500 fuldtidsmedarbejdere.

2.2.2. Krav til fremtidssikring af ældreplejen frem til 2030.

Hertil kommer, at fortsat stigning i antal ældre og især i antallet af gamle ældre (over 80) vil kræve yderligere ressource-tilførsel 2024 – 2030. Skal blot den nuværende (men altså stærkt udhulede) standard bibeholdes dvs. skal det (umiddelbare) demografiske træk opfyldes, vil det frem til 2030 kræve yderligere 10 $\frac{1}{2}$ mia. kr.

Men heri vil der ikke være penge overhovedet til udvikling i form af bedre og/eller nye tilbud. Det forudsætter opfyldelse af det fulde, velstandsregulerede demografiske træk, hvilket frem til 2030 skønnes at koste 21 $\frac{1}{2}$ mia. kr.

Også her skal flere penge følges af flere medarbejdere. Opfyldelse af det (umiddelbare) demografiske træk vil frem til 2030 kræve tilførsel af op mod 19.500 medarbejdere, mens et skøn for opfyldelse af det fulde demografiske træk lyder på yderligere 22.500 fuldtidsansatte.

Tabel: Krav til ressource tilførsel til ældrepleje 2024 – 2030.

Mia. kr. (2024 – priser).²⁴

	Umid. dem træk + genopretning	Fuldt. Dem træk + genopretning
Genopretning	12	12
Fremtidssikring	10½	21½
I alt (afrundet)	23	24

2.2.3. Fortsat massivt økonomisk underskud for ældreplejen.

Det af SVM – regeringen i 2030 – planen plus det i den politiske aftale om ældrereformen matcher imidlertid langt fra dette.

I 2030 – planen er til opfyldelse af det (umiddelbare) demografiske krav afsat 10 ¾ mia. kr.²⁵, men intet yderligere. Herudover er der så i ”Ældrereformen” fra 2027 og frem til 2030 afsat yderligere 1 mia. kr. årligt. Der er således af SVM kun afsat lidt op mod 12 mia. kr. til fremtidssikring af ældreplejen, hvilket kun vil opfylde demografiske krav frem til 2030, men hvor genopretning vil kræve yderligere 10½ - 13½ mia. kr. og opfyldelse af fuldt dem. krav herudover vil kræve yderligere 11 mia. kr.

Bemandingsmæssigt ser det om muligt endnu mere sløjt nu. De i 2030 – planen afsatte 10 ¾ mia. kr. til opfyldelse af det (umiddelbare) dem. krav svarer ifølge KL til en tilførsel af yderligere 19.500 medarbejdere²⁶. Mens regeringen har afstået fra at vurdere., hvorvidt ”Ældrereformens” palet af store og især mange mindre initiativer vil have en effekt på arbejdskraftudbuddet i og til ældreplejen.

²⁴) Egen beregning.

²⁵) Jf. Regeringens 2030 – plan: Danmark rustet til fremtiden, s. 87, figur 4.1.

<https://fm.dk/udgivelser/2023/november/dk2030-danmark-rustet-til-fremtiden/> -

²⁶) Kilde: Jørgensen, Jon Kirketerp: Det kræver 19.000 ekstra medarbejdere til ældrepleje at opretholde nutidens serviceniveau i 2030.

<https://www.kl.dk/momentum/arkiv/2024/1-det-kræver-19000-ekstra-medarbejdere-til-aeldrepleje-at-opretholde-nutidens-serviceniveau-i-2030>

Med de både i 2030 – planen, men især i ”Ældrereformen” afsatte sparsomme ressourcer til ældreplejen vil SVM ældrepolitik således på ingen måde frem til 2030 forandre situationen fra 10’erne med massivt ressourceunderskud i ældreplejen.

SVM afsætter i 2030-plan og ”Ældreudspil” stort set kun lige til bevarelse af 2024 standard (= opfyldelse af (umid.) dem. træk) Mens der intet er afsat til yderligere opdatering og udvikling af ældreplejen og slet intet til indhentning af efterslæbet 2010 -2024.

Der er ikke af SVM afsat ret meget af det, som det ville kræve at genoprette ældreplejen til standarden ved indgangen til 10’erne. I forhold til genopretning af standarden til 2010 niveau vil der frem til 2030 være et samlet underskud på -11 mia. kr. Mens der i det af SVM afsatte til ældreplejen i forhold til at sikre fuldt demografisk træk OG genopretning af ældreplejen vil være et underskud på - 22 mia. kr.

Tabel: Underskud i de af SVM afsatte økonomiske midler til ældrepleje 2024 – 2030. Mia. kr. (2024 – priser).²⁷

	Umid. dem træk + genopretning	Fuldt. Dem træk + genopretning
I. Afsat af SVM	12	12
II. Behov	23	34
Underskud (I-II)	-11	-22

De små økonomiske forbedringer i den politiske aftale om ældrereformen ændrer IKKE på dette billede.

---

²⁷⁾ Egen beregning.

III Aftalens betydning for service og medarbejderforhold.

28

Men heller ikke i forhold til servicen overfor borgerne og hvad angår medarbejderforholdene har oppositionen fået mange ben til jorden.

I det følgende gennemgås, hvilke gode respektive mindre gode ændringer, som oppositionen har fået gennemført og ikke mindst, hvilke mangler og kritikpunkter i SVM – regeringens udspil, som man med aftalen har accepteret.

Først diskuteres, hvorvidt aftalen sikrer faste teams? Dernæst diskuteres, hvorvidt med reformen og aftaler svage ældres indflydelse på plejen er sikret? Og endelig stilles spørgsmålet, hvorfor aftalen og reformen øger privatisering og ulighed i ældreplejen?

3.1. Faste teams sikret?

Oppositionspartierne, herunder SF, har fremhævet, at man med den politiske aftale ”har sikret faste teams”.²⁹ Både som forbedring for borgerne i form af sikring af faste kontaktpersoner og sikring af stabile arbejdsrammer og – fællesskaber for medarbejderne.

Her må det på den ene side anerkendes, at det er lykkedes oppositionen af få bevilget 375 millioner i 2024 ”til udbredelse af faste teams”.³⁰

Men det er – jf. foran - på den anden side ikke et krav til kommunerne, at man SKAL arbejde med faste teams, det er noget kommunerne KAN vælge at arbejde videre med.³¹

²⁸⁾ Dette afsnit trækker på Lund, Henrik Herløv: SVM – regeringens ældreudspil.

<https://henrikherloevlund.dk/wp-content/uploads/2024/04/SVMsaeldrereform.pdf>

²⁹⁾ Jf. Andersen, Kirsten Normann: SF sikrer akut flere penge og faste teams i ældreaftale. 18.04.24.

<https://sf.dk/sf-sikrer-akut-flere-penge-og-faste-teams-i-aeldreaftale/>

³⁰⁾ Jf. Aftale om en reform af ældreområdet, s. 4 – midten.

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/>

3.2. Er svage ældres indflydelse sikret?

Et bekymringspunkt mod regeringens ældreudspil har været spørgsmålet om sikring af de mange svage ældres indflydelse?

Jf. foran skal de ældre ifølge reformen og aftalen frisættes til selv i (langt) højere grad selv at bestemme plejens indhold. Hvilket på den ene side må anerkendes som i sig selv positivt. MEN: Spørgsmålet er på den anden side, hvor meget reformen i praksis vil betyde og ændre her?

3.2.1. Ny visitationsmodel ubeskrevet.

For det første kan problemet være et særdeles konkret spørgsmål om, i hvor høj grad mange svage ældre selv subjektivt vil være i stand til at "bestemme anderledes"?

Et problem i den forbindelse kan være reformens indførelse af fleksible pakker i stedet for enkelttydelser. Det kan skabe uklarhed over, hvilken hjælp man har ret til at få. Når man i stedet får fleksible pakker, som hele tiden er op til dialog, kan det blive sværere for både den ældre og pårørende at gennemskue, om den ældre får opfyldt sine retskrav, lyder bekymringen.³²

Dertil kommer en bekymring for, at dialogen mellem den ældre og hjemmeplejen kan gå hen at blive en forhandling. For i en forhandling vil der ofte være vindere og tabere.

Et centralt spørgsmål her vil være udformningen af den nye visitationsmodel, navnlig hvordan man sikrer de svage ældres indflydelse. MEN: Den konkrete udformning af visitationsmodellen udpensles IKKE i aftalen. Det må påpeges som en væsentlig svaghed heri.

---

³¹) Jf. Rosenkilde, Kim: Aftale om ældrereform efterlader fortsat mange ubekendte, s. 4 - øverst. Altinget, 19.04.24.
<https://www.altinget.dk/artikel/aftale-om-aeldrereform-efterlader-fortsat-mange-ubekendte>

³²) Jf. Bigum, Christian: Ældrelovens konsekvenser. Jyllandsposten. 03.02.24.
<https://jyllands-posten.dk/politik/ECE16809248/har-du-mistet-overblikket-her-er-aeldrelovens-konsekvenser/>

3.2.2. Der skal være tid – og dermed penge – til valgmuligheder.

For det andet og nok så meget vil spørgsmålet være, i hvilken grad der objektivt vil være ressourcer til andet indhold og anden afvikling i plejen end tilfældet er idag?

For velfungerende ældre med godt helbred og stadig gode åndsevner vil de subjektive forudsætninger være til stede til at prioritere et andet indhold og en anden udførelse af plejen, men mange vil IKKE have sådanne subjektive forudsætninger. Det gælder navnlig de mange demente eller fysisk/psykisk svækkede.

Men et nok så stort problem vil pga. den ressourcemæssige udhuling af ældreplejen være, at der objektivt set ikke vil være ret meget tid til den enkelte ældre, som overhovedet kan ”omprioriteres”. Uanset selvbestemmelse eller ej, vil der være en række basale behov for personlig pleje og praktisk hjælp, som under alle omstændigheder skal opfyldes. Og den herefter tilovers blivende tid vil for mange ældre have så ringe et omfang, at langt hovedparten af plejen derfor nødvendigvis vil ende med at få det samme indhold og den samme udførelse som i dag - uanset reformen.

Dette problem ændrer den politiske aftale om ældreformen IKKE på.

3.3. Hvorfor øger reformen og aftalen privatisering – og ulighed i ældreplejen?

Et centralt tema i regeringens ældreudspil har været opgør med New Public Management. Et opgør, som imidlertid sker mere end halvhjertet, idet der på den ene side sker en nedtoning af den side af NPM, som handler om topstyring og dokumentationskrav, men på den anden side sker en udbygning af den side af NPM som handler om privatisering. Et aspekt, som med den politiske aftale oven i købet udbygges.

3.3.1. Ja tak til opgør med topstyring og dokumentationsregime.

Det må på den ene side anerkendes som rigtigt – og positivt – at ældreformen tager et tiltrængt opgør med den top- og detailstyring og de dokumentations – og kontrolkrav som – inspireret af NPM - i et mere end et årti har præget ældreplejen.

At den politiske aftale helhjertet køber dette som en forbedring er forståeligt og rigtigt.

3.3.2. MEN: Aftalen udbygger og styrker regeringens bestræbelser på privatisering af ældreplejen.

MEN: Samtidig styrker vedtagelsen af regeringens ældreudspil på den anden side en række former for privat køb, udbud og drift af ældrepleje:

- Det såkaldte ”frie valg” udvides til udover personlig og praktisk hjælp også at omfatte genoptræning og rehabilitering.
- Udover på private friplejehjem indføres nu adgang til udbud og køb af tilkøbsydelse på (en ny slags) kommunale ”lokalplejehjem”
- Adgangen til og betingelserne for privat udbud af hjemmehjælp udvides bl.a. gennem mere ensartede konkurrencebetingelser mellem kommunal og privat hjemmehjælp
- Der indføres i princippet ”privat drift” af ny slags kommunale ”lokalplejehjem” med uafhængig bestyrelse og økonomi og uden for kommunalfuldmagten
- Adgangen til oprettelse af private ”friplejehjem” udvides.

Denne øgede privatisering af og i ældreplejen er et stort problem, idet den risikerer at øge uligheden med hensyn til ældrepleje. Mere frit valg og navnlig indførelse af

tilkøbsydelse betyder, at økonomisk velstillede ældre kan købe sig bedre ældrepleje. Og det vil navnlig være en fordel for de ældre, som bor i landets rigere kommuner.³³

Danske ældre risikerer opdeling i A – og et B – hold.³⁴

Og – jf. foran – den politiske aftale om reform af ældreområdet ændrer i forhold til regeringens udspil overhovedet. For det første fordi leverancen af privat ældrepleje nu styrkes gennem åbning af adgang til, at der skabes private konsortier af leverandører af personlig og praktisk hjælp.³⁵

For det andet fordi regeringens udspil åbnede op for yderligere privatisering af plejehjem – ud over de såkaldte ”friplejehjem” - i form af såkaldte ”lokal plejehjem”, som kun af ejerskab er kommunale, men som skal drives som private ”profitplejehjem”³⁶. Dette element styrkes væsentligt af den politiske aftale, hvori højrefløjen nu har fået sat tal på i form af, at der skal sigtes mod 3000 sådanne pladser i enten ”lokalplejehjem” eller ”friplejehjem”.³⁷ Og det skal oveni købet kunne ske med offentlig støtte, idet der i aftalen afsættes 120 mio. kr. ” til kommunernes modning og implementering af lokalplejehjem”.³⁸

Det virker uforståeligt, at alle partier udenfor regeringen som er med i den politiske aftale om reform af ældreområdet, således medvirker til at styrke privatisering og ulighed i ældreplejen.

---

³³) Jf. Dragsted, Pelle: Regeringens udspil skaber et A – og et B – hold. 30.01.24.

<https://enhedslisten.dk/2024/01/30/enhedslisten-regeringens-aeldreudspil-skaber-et-a-og-et-b-hold>

³⁴) Jf. Ældresagen: De djævelske detaljer mangler. 31.01.24,

<https://www.aeldresagen.dk/maerkesager-og-resultater/presse/nyheder/aeldreudspil-de-djaevelske-detaljer-mangler>

³⁵) Jf. Aftale om en reform af ældreområdet, s. 8 – midten.

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/>

³⁶) Jf. Dragsted, Pelle: Kritik af aftale om ældrereform. Facebook 19.04.24.

<https://www.facebook.com/photo?fbid=989978929155365&set=a.401578431328754>

³⁷) Jf. Aftale om en reform af ældreområdet, s. 8 – midten.

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/>

³⁸) Jf. Aftale om en reform af ældreområdet, s. 8 – øverst.

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/bred-aftale-om-aeldrereform/>

IV. Sammenfatning og konklusion.

Den politiske aftale mellem SVM – regeringen og LA, K, DD, RV og SF indeholder kun få og sporadiske ændringer af regeringens udspil til ældrereform.

Det er klart regeringens ældreudspil, som er løbet med klatten: Både på den positive side med øget selvbestemmelse til ældre, mere indflydelse til medarbejdere og opgør med topstyrings og dokumentationsregime.

Men også på den negative side: Med øget privatisering af og øget ulighed i ældreplejen og et så lille økonomisk løft til ældreplejen, at det intet forslår i forhold til den gigantiske underfinansiering heraf siden 2010.

Blandt de få positive ændringer, som den i forhandlingerne angiveligt samarbejdende opposition har fået gennemført er nogle hundrede millioner (= godt 3 mio. kr. på kommune) til udbredelse af faste teams. Men det forbliver frivilligt om kommunerne vil etablere dem. Og en fremskyndelse af løftet til kommunerne.

Bedre end ingenting, men ikke noget der ændrer afgørende ved 15 års massiv underfinansiering af ældreplejen.

Til gengæld har højrepartierne fået mere privatisering af og ulighed i ældreplejen, endda med offentlig støtte. Man kan undre sig over, at hele privatiseringsdelen af ældreplejen har fået så lidt opmærksomhed og modstand i forbindelse med aftalen.